

Pöytäkirja ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen esiselvityshankkeen seurantaryhmän 8. kokouksesta

Aika keskiviikko 30.11.2022 klo 9.30-11.30

Paikka Kirkkokatu 12 (kh Aleksanteri) ja etäyhteyksin

Läsnä Minna Hulkkonen, sisäministeriö (puheenjohtaja)
Minna-Kaisa Liukko, ulkoministeriö
Kaisa Tiusanen, oikeusministeriö
Riitta Koponen, sisäministeriö
Jorma Kantola, sisäministeriö
Tiina Sinkkanen, sisäministeriö
Harri Sivula, sisäministeriö
Jutta Gras, sisäministeriö (sihteeri)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja kertoi lyhyesti hankkeessa tehdystä työstä. Myös EU:ssa käsitellään parhaillaan useita ulkomaalaislakiin vaikuttavia säädösehdotuksia.

2. Suhde oikeusjärjestelmään: muiden ministeriöiden näkökulmia kokonaisuudistukseen

Puheenjohtaja totesi, että tuleva lakihanke vaatii resursseja ja työpanosta useilta ministeriöitä ja tätä viestiä on tärkeä viedä ministeriöissä eteenpäin. Eri ministeriöitä on pyydetty arvioimaan alustavasti oman toimialansa osalta mahdollisia lainsäädännöllisiä liitännäisyyksiä ja vaikutuksia, joita ulkomaalaislain kokonaisuudistuksella voi ko. sektorilla olla. Lisäksi on pyydetty pohtimaan, olisiko kyse teknisluonteisesta vaiko asiasisältöä koskevista muutostarpeesta sekä onko nähtävissä sellaisia kehityskulkuja eri sektoreilla, joilla voi olla vaikutusta ulkomaalaislakiin.

OM:ssä on tehty alustavia havaintoja ulkomaalaislakiin liittyvistä yhtymäkohdista. Alustavasti näyttäisi siltä, että muutostarpeet ovat hyvin erityyppisiä. On tunnistettu sekä teknisiä ja osittain myös sisällöllistä pohdintaa edellyttäviä muutostarpeita. Olennaista on käydä koko ulkomaalaislaki systemaattisesti läpi suhteessa hallinnon yleislakeihin. Tämänkaltaista alustavaa työtä on jo tehty oikeusturvaa koskevan 13 luvun osalta. Lisäksi esiin on noussut esimerkiksi päätöksentekokokoonpanojen tarkastelu ja rangaistussäännökset sekä maksuvelvollisuuksien suhde ulosottokaareen.

UM:ssä on myös pohdittu alustavasti toimialan yhtymäkohtia ulkomaalaislakiin. Ulkomaalaislakiin sisältyy UM:n toimialaan kuuluvia osuuksia. Ulkomaalaislain 3 luvussa säädetään viisumeista, ja sen osalta edellyttäneen jossain vaiheessa arviointia siitä, olisiko lukua tarve täsmentää. Lisäksi asiakokonaisuuteen liittyy kysymys humanitaarisesta viisumista. EU:ssa on parhaillaan käsittelyssä ehdotus E-viisumiksi. Liittymen edustustojen rooliin maahanmuutossa nousee esiin erityisesti menettelyä koskeva sääntely. Valmistelussa on tärkeä huomioida ulkomaalaislainsäädännön suhde kansainvälisiin velvoitteisiin, erityisesti sopimusvalvontaelinten suositukset. Valmisteluprosessissa, esimerkiksi kansainvälisen vertailun laadinnassa, on mahdollista hyödyntää edustustoverkostoa.

3. Näkökohtia ulkomaalaislain kokonaisuudistuksen valmisteluun

Keskusteltiin tulevan lakihankkeen organisoinnista ja aikataulusta. Alustavasti on pohdittu hankeorganisaatiota ja sen rakennetta. Keskeisenä havaintona on noussut esiin, että alatyöryhmien ja ohjausryhmän väliin tarvitaan jonkinlainen yhteensovittava koordinaatioryhmä, jolla olisi kokonaisvastuu ja koordinoiva rooli hankkeen eteenpäin viemisessä. Tämä on tärkeää myös tiedonkulun näkökulmasta.

Keskusteltiin poliittisten linjausten tarpeesta ja hallitusohjelmakirjauksesta. Olisi tärkeä saada mandaatti uudistuksen käynnistämiseksi hallitusohjelmasta. Esivalmistelussa on noussut esiin tärkeitä havaintoja tulevalle uudistustyölle, kuten läpileikkaavat periaatteet (asiakaslähtöisyys, perus- ja ihmisoikeusmyönteisyys ja digitalisaatio/teknologinen kehitys), joiden varaan uutta lakia on hyvä lähteä rakentamaan.

Pidettiin tärkeänä valmistelun palastelua asiakokonaisuuksittain. Olennaista on kyetä mitoittamaan oikein, kuinka paljon sääntelyainesta on mahdollista viedä eteenpäin yhden hallituskauden aikana. Myös sääntelyn taustalla vaikuttavan EU-sääntelyn tunnistaminen on tärkeää, jotta saadaan selville kansallinen liikkumavara. Kansainväliset sopimukset ja ihmisoikeussopimukset luovat reunaehdot uudistukselle.

4. Muut mahdolliset asiat

Muita asioita ei ollut.

5. Seuraava kokous

Seurantaryhmän seuraava kokous pidetään **ke 25.1.2023 klo 9.30**. Kevään muut kokoukset ovat 15.2. ja 15.3.